STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 40977
24 november 2026

Beleidsregel van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 november 2026, nr. DUO/67041701, houdende regels voor de vergoeding van schade die (oud-)studenten hebben geleden als gevolg van het risicogerichte selectieproces bij de controle op de uitwonendenbeurs (Beleidsregel schadeafhandeling controle uitwonendenbeurs)

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht;

Besluit:

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:
controle: een huisbezoek of een buurtonderzoek, op basis van het risicogericht selectieproces, om vast te stellen of een student daadwerkelijk op het in de basisregistratie personen ingeschreven adres woonde;
DUO: Dienst Uitvoering Onderwijs;
gecontroleerde (oud-)student: student die op basis van het risicogericht selectieproces is gecontroleerd op het naleven van de verplichting uit artikel 1.5 van de Wet studiefinanciering 2000;
generiek aanbod: het aanbod, bedoeld in artikel 2, eerste en tweede lid;
maatregel: het besluit van DUO, naar aanleiding van de controle, tot omzetting van de uitwonendenbeurs in een thuiswonendenbeurs, stopzetting van de studiefinanciering, terugvordering van verstrekte studiefinanciering of oplegging van een bestuurlijke boete;
maatwerktraject: het traject, bedoeld in artikel 3;
risicogericht selectieproces: selectieproces dat DUO in de periode van 1 januari 2009 tot en met 30 juni 2023 heeft toegepast bij de controle op de naleving van de verplichting uit artikel 1.5 van de Wet studiefinanciering 2000, waarvan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft vastgesteld dat die selectie indirect discriminerend uitwerkt;
student: degene die beroepsonderwijs of hoger onderwijs, als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet studiefinanciering 2000, volgde.

Artikel 2. Generiek aanbod

1. DUO biedt de gecontroleerde (oud-)student aan wie geen maatregel is opgelegd, uit eigen beweging een eenmalige vergoeding van € 500 aan ter finale kwijting van de schade die hij heeft geleden als gevolg van het risicogerichte selectieproces en de controle.

2. DUO biedt de gecontroleerde (oud-)student aan wie een maatregel is opgelegd, uit eigen beweging een eenmalige vergoeding van € 2.000 aan ter finale kwijting van schade die hij heeft geleden als gevolg van het risicogerichte selectieproces, de controle en de maatregel. Als de gecontroleerde (oud-)student dit aanbod aanvaardt, vervalt het aanbod voor een maatwerktraject.

3. In afwijking van het eerste en tweede lid, biedt DUO de (oud-)student die in de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2011 is gecontroleerd, het aanbod, bedoeld in het eerste of tweede lid, aan op verzoek van de (oud-)student.

4. DUO vermeerdert het bedrag van het generieke aanbod met de wettelijke rente die verschuldigd is over de herziening van de maatregel.

5. Indien de gecontroleerde (oud-)student het generieke aanbod aanvaardt, leggen DUO en de

6. (oud-)student dit vast in een vaststellingsovereenkomst met finale kwijting.

7. Het generieke aanbod vervalt zes weken na bekendmaking. Tot en met zes maanden na het vervallen van het generieke aanbod kan DUO, op verzoek van de gecontroleerde (oud-)student, het generieke aanbod herhalen, indien het niet tijdig reageren op het generieke aanbod hem redelijkerwijs niet kan worden verweten. Het herhaalde aanbod vervalt zes weken na bekendmaking.

Artikel 3. Maatwerktraject

1. DUO biedt de gecontroleerde (oud-)student aan wie een maatregel is opgelegd en die het generieke aanbod heeft afgewezen, uit eigen beweging een maatwerktraject aan. Als de gecontroleerde

2. (oud-)student dit aanbod aanvaardt, stelt DUO de wettelijke rente die verschuldigd is over de herziening van de maatregel, bij beschikking vast.

3. De gecontroleerde (oud-)student kan tot en met zes weken na start van het maatwerktraject bewijsstukken indienen voor schade die hij heeft geleden als gevolg van de controle en de maatregel. DUO kan deze termijn op verzoek verlengen met ten hoogste twintig weken.

4. DUO beoordeelt aan de hand van het toepasselijke recht van het Burgerlijk Wetboek:
   a. of de gestelde schade is geleden;
   b. of die schade is veroorzaakt door de controle, waarbij onder meer wordt gekeken of aannemelijk is dat de gecontroleerde (oud-)student uitwonend was;
   c. of die schade DUO toegerekend kan worden; en
   d. wat de omvang van de vergoeding is.

5. Binnen twaalf maanden na aanvaarding van het aanbod voor een maatwerktraject biedt DUO de

6. gecontroleerde (oud-)student, op basis van de beoordeling, bedoeld in het derde lid, een eenmalige vergoeding aan ter finale kwijting van schade die hij heeft geleden als gevolg van het risicogerichte selectieproces, de controle en de maatregel.

7. Indien de gecontroleerde (oud-)student het aanbod, bedoeld in het vierde lid, aanvaardt, leggen DUO en de (oud-)student dit vast in een vaststellingsovereenkomst met finale kwijting.

8. Indien de gecontroleerde (oud-)student het aanbod, bedoeld in het vierde lid, afwijst of niet binnen zes weken aanvaardt, stelt DUO een vergoeding bij beschikking vast. Voordat DUO beslist, stelt het de gecontroleerde (oud-)student in de gelegenheid zijn zienswijze naar voren te brengen.

Artikel 4. Ondersteuning

1. De gecontroleerde (oud-)student aan wie een maatregel is opgelegd, ontvangt eenmalig een vergoeding van ten hoogste € 333 voor de buitengerechtelijke kosten van beroepsmatig verleende ondersteuning bij de beoordeling van het generieke aanbod en het aanbod voor een maatwerktraject.

2. De gecontroleerde (oud-)student die het aanbod voor een maatwerktraject aanvaardt, ontvangt eenmalig een aanvullende vergoeding van ten hoogste € 333 voor de buitengerechtelijke kosten van beroepsmatig verleende ondersteuning bij de beoordeling van het aanbod, bedoeld in artikel 3, vierde lid.

3. DUO betaalt de vergoeding rechtstreeks aan de gecontroleerde (oud-)student, nadat deze een factuur heeft overgelegd. De factuur bevat in ieder geval:
   a. een geldig door de Kamer van Koophandel toegekend uniek nummer als bedoeld in artikel 9, onderdeel a, van de Handelsregisterwet 2007, van een actieve onderneming die ondersteuning verleent;
   b. een omschrijving van de verleende ondersteuning, waaruit blijkt dat deze is verleend in het kader van de schadeafhandeling op grond van deze beleidsregel.

Artikel 5. Betaling

1. DUO betaalt het bedrag van het generieke aanbod en de wettelijke rente uit op het bij DUO bekende bankrekeningnummer van de gecontroleerde (oud-)student binnen acht weken nadat beide partijen de vaststellingsovereenkomst, bedoeld in artikel 2, vijfde lid, hebben ondertekend.

2. DUO betaalt het bedrag van het aanbod, bedoeld in artikel 3, vierde lid, uit op het bij DUO bekende bankrekeningnummer van de gecontroleerde (oud-)student binnen acht weken na sluiting van de vaststellingsovereenkomst, bedoeld in artikel 3, vijfde lid, of bekendmaking van de beschikking, bedoeld in artikel 3, zesde lid, en de wettelijke rente binnen acht weken na vaststelling bij beschikking.

3. DUO verrekent het te betalen bedrag niet met openstaande vorderingen op de gecontroleerde

4. (oud-)student.

Artikel 6. Wijzigen, intrekking en terugvorderen

1. DUO kan de beschikking, bedoeld in artikel 3, zesde lid, ten nadele van de gecontroleerde (oud-)student wijzigen of intrekken indien:
   a. de gecontroleerde (oud-)student onjuiste of onvolledige informatie heeft verschaft; of
   b. de beschikking anderszins onjuist was en de gecontroleerde (oud-)student dat wist dan wel behoorde te weten.

2. DUO vordert een bedrag dat ten onrechte is uitbetaald terug van degene aan wie is uitbetaald.

Artikel 7. Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin hij wordt geplaatst.

Artikel 8. Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Beleidsregel schadeafhandeling controle uitwonendenbeurs.

Deze beleidsregel zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.M. Letschert

TOELICHTING

Algemene toelichting

1. Aanleiding

In maart 2024 is vastgesteld dat bij de controle op de uitwonendenbeurs sprake is geweest van indirecte discriminatie. Bepaalde groepen (oud-)studenten, waaronder (oud-)studenten met een migratieachtergrond, hadden door het gehanteerde selectiecriterium een onevenredig verhoogde kans op een controle.
Het kabinet heeft in november 2024 besloten alle financiële maatregelen terug te draaien die tussen 2012 en juni 2023 zijn genomen op grond van controles die zijn uitgevoerd naar aanleiding van de risicogerichte controlewerkwijze. DUO is in september 2025 begonnen met de eerste herzieningen en de daarbij behorende terugbetalingen.
De Staat is aansprakelijk voor de schade die (oud-)studenten hebben geleden als gevolg van het gebruik van de risicogerichte controlewerkwijze. Bij het nemen van de daaruit voortvloeiende besluiten is gehandeld in strijd met het discriminatieverbod en de Algemene verordening gegevensbescherming. Daarnaast is bij de huisbezoeken het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer geschonden. De schade die (oud-)studenten hierdoor hebben geleden kan zowel immaterieel als materieel van aard zijn.

2. Doel en uitgangspunten

Met deze beleidsregel maakt de Minister kenbaar op welke wijze DUO de schade vergoedt die (oud-)studenten hebben geleden als gevolg van het gebruik van het risicogerichte selectiecriterium. Uitgangspunt is een helder en laagdrempelig proces, waarmee wordt hersteld wat is misgegaan. Daarbij is gekozen voor een proactieve benadering. (Oud-)studenten ontvangen uit eigen beweging een forfaitair aanbod en hoeven daarvoor geen verzoek om schadevergoeding in te dienen. Deze benadering draagt bij aan het herstel van vertrouwen en maakt de uitvoering eenvoudiger.

3. Afbakening van de doelgroep

Deze beleidsregel geldt voor (oud-)studenten die een huisbezoek hebben gehad op basis van een selectie op grond van het risicogerichte selectiecriterium. Binnen die doelgroep worden drie groepen onderscheiden, waarbij de wijze van afhandeling verschilt.

- De eerste groep bestaat uit (oud-)studenten die een huisbezoek of buurtonderzoek hebben gehad als gevolg van de risicogerichte controlewerkwijze zonder dat een maatregel is opgelegd. Er is inbreuk gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van de (oud-)student. In geval van het buurtonderzoek door bij derden te informeren over de woonsituatie van de (oud-)student. Zij ontvangen een aanbod van € 500 als vergoeding voor de indirecte discriminatie bij de selectie, de schending van de Algemene verordening gegevensbescherming en het onrechtmatige huisbezoek. Omdat geen maatregel is opgelegd, hebben deze (oud-)studenten geen aanvullende materiële schade geleden. Om die reden staat voor deze groep het maatwerktraject niet open.
- De tweede groep bestaat uit (oud-)studenten die een huisbezoek hebben gehad als gevolg van de risicogerichte controlewerkwijze en aan wie een maatregel is opgelegd. Zij ontvangen een aanbod van € 2.000, vermeerderd met de wettelijke rente over het bedrag van de herziening. Dit bedrag ziet zowel op de indirecte discriminatie, de schending van de Algemene verordening gegevensbescherming en het onrechtmatige huisbezoek, als op de overige materiële en immateriële schade. Bij afwijzing van het aanbod staat het maatwerktraject voor deze groep open.
- De derde groep bestaat uit (oud-)studenten die tussen januari 2009 en december 2011 een huisbezoek hebben gehad als gevolg van de risicogerichte controlewerkwijze. Deze volledige groep kan niet uit eigen beweging worden benaderd, omdat DUO niet beschikt over de gegevens om vast te stellen wie daartoe behoort. De afhandeling verloopt daarom reactief.

Van de (oud-)studenten aan wie naar aanleiding van de controle een maatregel is opgelegd, herziet DUO het eerdere besluit. Dat betekent dat DUO de terugvordering en de boete terugdraait en de beurs alsnog als uitwonendenbeurs aanmerkt. De herziening vindt plaats ongeacht de route die de (oud-)student kiest. Voor (oud-)studenten aan wie geen maatregel is opgelegd, vindt geen herziening plaats.

4. Opzet van de schadeafhandeling

Zowel het generieke aanbod als het maatwerktraject mondt uit in een vaststellingsovereenkomst ter finale kwijting. Voor deze opzet is gekozen omdat hij aansluit bij een herstelgerichte benadering waarin op basis van gelijkwaardigheid een passende vergoeding wordt bepaald en omdat ondertekening leidt tot finale kwijting.

Het maatwerktraject is bedoeld voor gecontroleerde (oud-)studenten aan wie een maatregel is opgelegd en die aantoonbaar grotere schade hebben geleden dan met het generieke aanbod zou worden vergoed. Als de (oud-)student voor het traject kiest, wordt de schade individueel beoordeeld op basis van het aansprakelijkheidsrecht. De keuze tussen beide routes is definitief: nadat de (oud-)student heeft gekozen, kan hij of zij niet alsnog voor de andere route kiezen. Aanvaardt de (oud-)student het generieke aanbod van € 2.000, dan vervalt daarmee de mogelijkheid om alsnog voor het maatwerktraject te kiezen.

5. Het maatwerktraject en de beoordeling van schade

Kiest de (oud-)student voor het maatwerktraject, dan beoordeelt DUO de schade per schadepost aan de hand van het reguliere aansprakelijkheidsrecht uit het Burgerlijk Wetboek. DUO beoordeelt daarbij achtereenvolgens of de gestelde schade is geleden, of die schade is veroorzaakt door de controle, of die schade aan DUO kan worden toegerekend, en wat de omvang van de vergoeding is.
Op basis van de beoordeling doet DUO de (oud-)student een aanbod. Aanvaardt de (oud-)student dit aanbod, dan wordt het vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Wijst de (oud-)student het aanbod af, of aanvaardt hij of zij het niet binnen zes weken, dan stelt DUO een vergoeding bij beschikking vast. De bij beschikking vastgestelde vergoeding kan lager uitvallen dan het afgewezen aanbod.

6. Wettelijke rente

De wettelijke rente is een gefixeerde vorm van vergoeding van materiële schade, waarvan de hoogte in wet- en regelgeving is vastgelegd. Met de wettelijke rente wordt alle schade gedekt die is ontstaan doordat de (oud-)student als gevolg van het onrechtmatige handelen gedurende een periode niet over een geldbedrag kon beschikken. Het gaat bijvoorbeeld om extra kosten door onbetaalde rekeningen, rente over leningen die de (oud-)student heeft moeten afsluiten om rond te komen, kosten door het verlies van woonruimte na een huurachterstand, of verlies doordat spullen moesten worden verkocht of verpand. Die schade wordt daarom niet afzonderlijk in het maatwerktraject vergoed.
DUO is gehouden de wettelijke rente vast te stellen en uit te betalen. Omdat de herziening plaatsvindt voordat de (oud-)student kiest tussen het generieke aanbod en het maatwerktraject, staat de wettelijke rente op dat moment al vast. Het verschil tussen beide routes betreft uitsluitend de wijze van vastlegging: bij het generieke aanbod maakt de wettelijke rente deel uit van de vaststellingsovereenkomst, terwijl deze in het maatwerktraject bij afzonderlijke beschikking wordt vastgesteld.

7. Ondersteuning

DUO is niet gehouden onafhankelijke juridische ondersteuning aan te bieden of te vergoeden. Met het oog op erkenning en herstel is daar niettemin voor gekozen, om zo (oud-)studenten te helpen begrijpen welke keuze zij maken en wat daarvan de gevolgen zijn. Het bedrag van € 333 is afgeleid van het puntenstelsel van de Raad voor Rechtsbijstand, waarbij is uitgegaan van een half punt; een punt bedraagt € 666. De vergoeding wordt niet via de Raad voor Rechtsbijstand verstrekt, maar rechtstreeks aan de (oud-)student uitbetaald. De (oud-)student aan wie geen maatregel is opgelegd, ontvangt geen vergoeding. De keuze die deze groep maakt is betrekkelijk eenvoudig en de juridische gevolgen daarvan zijn beperkt. DUO wijst hem of haar wel actief op de mogelijkheid van ondersteuning door het Juridisch Loket of de Raad voor Rechtsbijstand.

8. Uitvoering en kwaliteitsborging

DUO beoogt bij de maatwerkbeoordeling een wijze van schadevaststelling die juridisch houdbaar en uitvoerbaar is en die voor (oud-)studenten begrijpelijk is.
Het schadeafhandelingsproces wordt tussentijds geëvalueerd. Daartoe richt DUO onder meer een periodieke dossiertafel in, waarin complexe casuïstiek wordt besproken. Daarmee wordt de consistentie van de beoordeling geborgd en kunnen inzichten uit de uitvoering worden verwerkt.

9. Rechtsbescherming

Voor de groep die een huisbezoek of buurtonderzoek hebben gehad als gevolg van de risicogerichte controlewerkwijze zonder dat een maatregel is opgelegd geldt dat het aanbod en de brief waarmee dit aanbod wordt gedaan geen besluit zijn als bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Hiertegen staat daarom geen bezwaar of beroep op grond van de Algemene wet bestuursrecht open. Indien het aanbod niet wordt aanvaard, wordt geen afzonderlijk bestuursrechtelijk afwijzingsbesluit genomen.
Bereiken DUO en de (oud-)student in het maatwerktraject geen overeenstemming, dan neemt DUO een besluit op het verzoek om schadevergoeding. Daaraan gaat een zienswijzeprocedure vooraf. Voor die procedure is gekozen uit een oogpunt van zorgvuldigheid: zij houdt de mogelijkheid van herover-

weging open, waardoor eventuele fouten kunnen worden hersteld.
De vervolgmogelijkheden verschillen per groep. De (oud-)student wie op of na 1 juli 2013 een besluit heeft ontvangen, kan zich op grond van de artikelen 8:88 en volgende van de Awb tot de bestuursrechter wenden. De (oud-)student aan wie voor die datum een maatregel is opgelegd, kan bezwaar maken en vervolgens beroep instellen of kan een civielrechtelijke procedure starten.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2

Het zesde lid regelt dat het generieke aanbod zes weken na bekendmaking vervalt en dat DUO het op verzoek eenmaal kan herhalen binnen een periode van zes maanden als het de (oud-)student redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij of zij niet tijdig heeft gereageerd. Het herhaalde aanbod vervalt eveneens zes weken na bekendmaking. Daarmee vervalt ook de optie tot het maatwerktraject. Dit geldt ook voor (oud-)studenten die voor DUO onbereikbaar zijn.

Artikel 3

Onderdeel van de toets tot toekenning van schade is de vraag of aannemelijk is dat de (oud-)student ten tijde van de controle daadwerkelijk uitwonend was (derde lid, onderdeel b). DUO betrekt daarbij het controledossier.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.M. Letschert